

ДВА ДОКУМЕНТА О ЦРКВЕНОМ СЛУЖБОВАЊУ ЕПИСКОПА ГОРЊО-КАРЛОВАЧКОГ СЕРГИЈА КАЋАНСКОГ

У архиви ман. Беочина налазе се два закључка архи-
јецезалне конзисторије који се односе на црквенослужбену
каријеру до краја 1844 године Сергија Каћанског (1813-1859),
који је играо врло видну улогу у народнополитичком и црквено-
политичком животу војвођанских Срба крајем четрдесетих
и у току педесетих година 19 столећа. Оба закључка пред-
леже у облику овереног извода изданог по протођакону Луки-
јану Николајевићу, тадашњем подбележнику архијецезалне
конзисторије. Први документ садржи закључак конзисторије
од 30 новембра 1844 број 471 о једногласном избору јеромо-
монаха Сергија Каћанског, бележника архијецезалне кон-
зисторије, професора Богословије и управника АЕМ Благо-
дјејанија, за правог члана конзисторије; закључак је донесен
на основу мотивисаног предлога претседника конзисторије
АЕМ Јосифа Рајачића који је истакао велике способности
кандидата показане у црквеној служби и његов примеран
живот. У другом закључку исте конзисторије од 14 децембра
1844 број 538 ово тело прима знању саопштење архиепископа-
митрополита о произведењу Сергија Каћанског за протосин-
ђела. Протоколи конзисторијалних седница вођени су у ово
време на латинском језику који се без икаквих тешкоћа
може читати.

EXTRACTUS

protocolli sessionis consistorialis Carloviczii die 30^a novembris
1844 celebratae.

No. 471. Dignabatur Sua Excellentia, Dominus Archi-Epis-
copus et Metropolita noster hieromonachum suum et sanctae

huius Sedis notarium Sergium Katyansky in primarium sanctae theologiae in hujate Clericali Instituto professorem atque dirigentem AEM Alumnei¹ inspectorem constituere, una vero considerato eo, quod idem inde a sui, die 23a aprilis 1839. in cathedrali ecclesia Neoplantensi in Diaconum, et die 25a decembris ejusdem anni in hujate cathedrali ecclesia in protodiaconum subsecuta promotione, tam in confectione plurium annorum registri archiepiscopometropolitani et consistorii hujus archivi operam navaverit, quam etiam in Clericali hujate Instituto professoris munus cum fructu obiverit, et post sui in archidiaconum die 26a octobris 1842 in cathedrali ecclesia Verscheczensi promotionem munus notarii consistorii hujus quam solertissime expleverit, insuper a vitae integritate quam maxime commendaretur in assessorem sanctae hujus Sedis proponere, qua gratiosa propositione in debitam considerationem sumta,

Determinatum est:

Omnibus qualitatibus, quae in sensu benigni Systematis Consistorialis² sect-III. § 7. b. gratiosi item intimati ddt. 20a junii 1818. No. 1406 in assessore consistoriali necessario requiruntur, laudatum AEM hieromonachum Sergium Katyansky exornatum pro assessore consistoriali omnino dignum pronunciari, atque voto communi pro actuali consistorii hujus assessore electum juramento consueto stringi, quo etiam in instanti medio coassidentis AEM protosyncelli Procopii Ivacskovics³ ad effectum perducto idipsum memoriae gratia protocollo inseri.

Lectum et extradatum per:

L. S. Lucianum Nicolaevics⁴ AEM
protodiaconum et consistorii juratum
vice—notarium

¹ Благодјејаније за богослове и гимназисте сиромашног стања отворено 1794 по АЕМ Стефану Стратимировићу, постојало је све до оснивања Богословског Семинара у Сремским Карловцима 1905 године.

² Устав за црквене судове, издан 5 априла 1782 на латинском и немачком језику, нормира организацију цркв. судова, њихов делокруг и црквеносудски поступак у области некадашње срп. прав. митрополије ср. карловачке, где је важно све до увођења у живот поступка за судове у Српској православној цркви од 30 маја (12 јуна) 1933 године.

³ Прокопије Ивачковић, потоњи други митрополит прав. романске цркве у Угарској а од 1874—1878 прав. архиепископ карловачки, митрополит и патријарх српски.

⁴ Лукијан Николајевић (1817—1872), један од најдаровитијих чланова вишег клира у тадашњој митрополији карловачкој, после више-

II.

EXTRACTUS

· protocolli sessionis consistorialis die 14a decembris 1844. 44.
Carloviczii celebratae.

No. 538. Sua Excellentia Dominus Archi-Episcopus et Metropolita noster hieromonachum suum Sergium Katyansky die 6a decembri anni currentis in hujate cathedrali ecclesia in protosyncellum promovere dignata est.

Determinatum est:

Id ipsum memoriae gratia protocollariter praenotari.

Lectum et extradatum per:

L. S.

Lucianum Nicolaevics AEM
protodiaconum et consistorii juratum
vice—notarium.

Сергије Каћански примио је касније (18 септебра 1845) управу ман. Беочина, а 16 септембра 1848 произведен је за беочинског архимандрита; године 1853 премештен је у истом својству у ман. Бездин у темишварској епархији. Године 1852-3 вршио је дужност архиепископско-митрополитског мандатара будимске епархије а 1854 године именован је администратором горњокарловачке епархије, на коме га је положају затекао и избор за епископа горњокарловачког. После посвећења за епископа пошао је у Бездин ради примопредаје манастирске управе, али га је на путу, у Темишвару затекла смрт 1 јануара 1859 године. Сергије Каћански, који је имао солидну правничку и богословску спрему, одликовао се темељношћу и савесношћу како на црквеносудском тако и на црквено-административном пољу.

Ф. Гранић

ДА ЛИ ЈЕ У XV ВЕКУ ПОСТОЈАЛА ШТАМПАРИЈА У ПОДГОРИЦИ?

Споменица Војводе Божидара Вуковића Подгоричанина (1939), која је леп доказ љубави и поштовања данашње генерације према славном Подгоричанину из друге половине

годишње службе при архијерејској конзисторији и на прав. Богословији у Ср. Карловцима управљао је као протосинђел и архимандрит ман. Беочином до 1865, када је изабран и посвећен за епископа горњокарловачког.